

ՀԱՐՑԱՇԱՐ
2021-2022 ՈՒՍՏԱՐԿԱ ԸՆԴՈՒՆԵԼՈՒԹՅԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ
ՇԵՌԱԿԱ ՈՒՍՈՒՑՄԱՆ «ՀԱՅՈՑ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ»
ՄԱԳԻՍՏՐՈՍԱԿԱՆ ԾՐԱԳՐԻ

1. Հնչյունափոխություն. տեսակները
2. Բառապաշարի դասակարգման սկզբունքները
3. Ածանցում և բառաբարդում
4. Գոյականի հոլովման համակարգը ժամանակակից հայերենում
5. Ածական. տեսակները, կիրառությունը ժամանակակից հայերենում
6. Թվականի տեսակները, դրանց կազմությունն ու գրությունը ժամանակակից հայերենում
7. Դերանվան ըմբռնումը հայ քերականագիտության մեջ: Դերանունների տեսակները, հոլովումը, կիրառությունը
8. Ժամանակակից հայերենի դերբայները
9. Ժամանակակից հայերենի խոնարհման համակարգը
10. Չթեքվող խոսքի մասերը ժամանակակից հայերենում
11. Շարահյուսական կապակցության միջոցները և եղանակները
12. Ենթակա. արտահայտությունը ժամանակակից հայերենում: Ստորոգյալ. տեսակները ժամանակակից հայերենում
13. Գոյականական անդամի լրացումները ժամանակակից հայերենում
14. Բայական անդամի լրացումները ժամանակակից հայերենում
15. Բարդ նախադասություն. տեսակները
16. Ենթակա և ստորոգելի երկրորդական նախադասություններ
17. Գոյականական անդամի լրացում երկրորդական նախադասություններ
18. Բայական անդամի լրացում երկրորդական նախադասություններ
19. Գործառական ոճերի ընդհանուր բնութագիրը
20. Արևելահայերենի և արևմտահայերենի հնչյունական և բառապաշարային հիմնական տարբերությունները
21. Արևմտահայերենի հոլովական համակարգը
22. Արևմտահայերենի խոնարհման համակարգը
23. Լեզվի պատմության շրջանաբաժանման սկզբունքները և հայոց լեզվի խատմության գիտական շրջանաբաժանումը:
24. Հայոց լեզվի բնույթի վերաբերյալ առկա տեսությունները:
25. Նախամաշտոցյան հայ գրերի գոյության վարկածները:
26. Հայոց հին գրական լեզվի՝ գրաբարի հնչյունական համակարգը և նրա պատմական փոփոխությունները:
27. Թվի կարգը հայերենում՝ գրաբար, միջին հայերեն, աշխարհաբար:
28. Հոլովի քերականական կարգը հայերենում:
29. Առկայացման քերականական կարգի պատմական զարգացումը:
30. Գրաբարի դերբայները:
31. Գրաբարի խոնարհման համակարգը:

32. Գրաբարի սահմանական անկատար ներկա և անցյալ ժամանակների կազմությունը և պատմական զարգացումը:
33. Սահմանական անցյալ կատարյալ ժամանակի պատմական զարգացումը:
34. Գրաբարի անկանոն նույնարմատ բայերը:
35. Ածականը գրաբարում և դրա պատմական զարգացումը:
36. Թվականները գրաբարում և դրանց պատմական զարգացումը:
37. Ստացական դերանունները գրաբարում և դրանց պատմական զարգացումը:
38. Գրաբարի նախդիրները և նախադրությունները, դրանց պատմական զարգացումը:
39. Գրաբարի բառապաշարի ընդհանուր բնութագիրը՝ բնիկ և փոխառյալ շերտեր:
40. Միջին հայերենի կազմավորումը, միջին հայերենը որպես պետական լեզու:
41. Հայոց ազգային լեզվի կազմավորումը, երկճյուղ աշխարհաբարի՝ արևելահայերենի և արևմտահայերենի համեմատական բնութագիրը:
42. Լեզուն որպես կառուցվածք
43. Լեզուն որպես համակարգ
44. Լեզուն որպես նշանային համակարգ
45. Լեզուն որպես պատմական երևույթ
46. Լեզու, խոսք, լեզվախոսություն
47. Լեզվական մակարդակներ և միավորներ
48. Հարացուցային և շարակարգային հարաբերություններ
49. Պատմահամեմատական մեթոդ
50. Նկարագրական /դեսկրիպտիվ/ և կառուցվածքային մեթոդ
51. Հնչյունների դասակարգումը
52. Հնչյուն և հնչույթ
53. Ն. Ս. Տրուբեցկոյի հնչույթաբանական տեսությունը
54. Հնչույթ. հնչույթաբանական վերլուծություն
55. Բառի սահմանումը
56. Բառույթ և բառ
57. Քերականական արտահայտության միջոցները
58. Քերականական սեռ
59. Քերականական թիվ
60. Լեզուների ծագումնաբանական դասակարգումը
61. Լեզվաբանական տիպաբանություն
62. Հայկական հնագույն առասպելների և վիպասանքի պատմագեղարվեստական արժեքը
63. Ագաթանգեղոսը և իր «Հայոց պատմություն» երկը
64. Փավստոս Բուզանդի «Հայոց պատմության» պատմագիտական և գեղարվեստական արժեքը
65. Եղիշեի «Վարդանի և հայոց պատերազմի մասին» երկի գիտագեղարվեստական արժանիքները
66. Ղազար Փարպեցու «Հայոց պատմության» կառուցվածքը և բովանդակությունը
67. Սովսես Խորենացու «Հայոց պատմության» կառուցվածքը, գիտական և գեղարվեստական արժեքը

68. «Սասնա Շռեր» էպոսի կերպարները որպես գաղափարագեղարվեստական ընդհանրացումներ
69. Գրիգոր Նարեկացին և հայկական Վերածննդի սկզբնավորումը
70. Ներսես Շնորհալու (Կլայեցու) կյանքը և ստեղծագործությունը. քաղաքական-հայրենասիրական թեման նրա երկերում
71. Միջնադարի հայ առակագրությունը. Մխիթար Գոշ և Վարդան Այգեկցի
72. Ֆրիկի կյանքը և ստեղծագործությունը. բանաստեղծի դրաման նրա տաղերում
73. Նահապետ Քուչակի հայրենները, դրանց բովանդակությունը, ժանրային և գեղարվեստական յուրահատկությունները
74. Սայաթ-Նովայի սիրո երգը. խաղերի բովանդակային հարստությունը, պատկերավորման արվեստը
75. Խաչատուր Աբովյանի «Վերք Հայաստանի» վեպի կառուցվածքը, բովանդակությունը, ժանրային և գեղարվեստական յուրահատկությունները
76. Ղևոնդ Ալիշանի գրական ու հայագիտական ժառանգության ընդհանուր բնութագիրը. «Երգք Նահապետի» շարքը
77. Միքայել Նալբանդյանի գործունեությունը. բանաստեղծը և հրապարակախոսը
78. Պետրոս Դուրյանի քնարերգության ընդհանուր բնութագիրը. անձնական դրամայի և ողբերգության արտացոլումը նրա տաղերում և նամակներում
79. Հայ գյուղի պատկերը Պ. Պռոշյանի վեպերում. «Հացի խնդիր», «Ցեցեր», «Հունոն»
80. Գաբրիել Սունդուկյանը թատերագիր. «Էլի մեկ զոհ», «Պեպո», «Խաթաբալա», «Քանդած օջախ»
81. Րաֆֆու ռոմանտիզմը. ազգային-ազատագրական պայքարի մարմնավորումը «Ջալալեդդին», «Խենթ», «Կայծեր» վեպերում
82. Րաֆֆին պատմավիպասան. «Սամվել» վեպի պատմականությունը. գաղափարակիր կերպարները և նրանց հոգեբանությունը
83. Հակոբ Պարոնյանի սոցիալական երգիծանքը. «Մեծապատիվ մուրացկանները» վիպակը
84. Շիրվանզադեի «Քաոս» վեպի և «Պատվի համար» դրամայի կերպարների ընդհանրություններն ու տարբերությունները
85. Հերոսների բնավորության և հոգեբանության բացահայտումները Սուրացանի «Գևորգ Մարգալետունի» պատմավեպում
86. «Կյանքը ինչպես որ է» սկզբունքի դրսևորումը Գրիգոր Զոհրապի նորավեպերում
87. Նար-Դոսի նորավեպերն ու պատմվածքները. «Մեր թաղը» շարքը
88. Խոհրդ Հովհաննես և Թումանյանի բանաստեղծություններում և քառյակներում
89. Հովհաննես և Թումանյանի «Անուշ» պոեմը. բովանդակությունը, կերպարների հոգեբանության գեղարվեստական հիմնավորումը
90. Հոգեբանական անցումները Հովհաննես և Թումանյանի «Թմկաբերդի առումը» պոեմում
91. Հովհաննես և Թումանյանի արձակը (պատմվածքներ, հեքիաթներ). պատումի արվեստը
92. Երվանդ Օտյանի քաղաքական երգիծանքը. «Ընկ. Բ. Փանջունի» վեպի երեք մասերի ներքին միասնությունը. Փանջունու տիպը
93. Ողբերգականը և հերոսականը Սիամանթոյի պոեզիայում. «Դյուցազնորեն», «Հայորդիներ», «Հոգվարքի և հույսի ջահեր», «Կարմիր լուրեր բարեկամես»
94. Դանիել Վարուժանի «Հեթանոս երգեր» գիրքը. Ուժի և Գեղեցկության գովերգը «Հարճը» պոեմում
95. Ավետիք Իսահակյանի պոեմները. «Աբու-Լալա Մահարի» պոեմը. բովանդակությունը, գեղարվեստական արժանիքները

96. Ավետիք Իսահակյանի պատմվածքները, արձակ պոեմներն ու լեգենդները
97. Լևոն Շանթը թատերագիր. «Հին Աստվածներ» դրամայի բովանդակությունը և գեղարվեստական յուրահատկությունները
98. Միսաք Մեծարենցի քնարերգության բնորոշ գծերը
99. Վահան Տերյանի բանաստեղծական շարքերը և մոտիվները
100. Ռուբեն Սևակի քնարերգության առանձնահատուկ գծերը. «Սիրո գիրքը», «Կարմիր գիրքը»
101. Հայրենիքի ճակատագիրը Եղիշե Չարենցի 1910-ական թթ. Ստեղծագործության մեջ
102. Եղիշե Չարենցի ստեղծագործությունը 1920-ական թթ. : «Տաղարան» շարքը և «Երկիր Նաիրի» վեպը
103. Եղիշե Չարենցի «Էպիքական լուսաբաց» և «Գիրք ճանապարհի» ժողովածուները
104. Դերենիկ Դեմիրճյանի պատմվածքները և «Վարդանանքը» պատմավեպը
105. Բակունցի «Մթնաձոր» և «Սև ցեղերի սերմնացանը» ժողովածուները
106. Նաիրի Ջարյանի ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը. «Արա Գեղեցիկ» ողբերգությունը
107. Գուրգեն Մահարու ստեղծագործության ընդհանուր բնութագիրը
108. Հովհաննես Շիրազի պոեզիան
109. Նահանջի թեման Շահան Շահնուրի ստեղծագործության մեջ
110. Համաստեղի ստեղծագործությունը. պատմվածքները
111. Արևմտահայ գյուղը Հակոբ Մնձուրու արձակում
112. Կոստան Ջարյանի ստեղծագործությունը
113. Համո Սահյանի քնարերգությունը
114. Պարույր Սևակի բանաստեղծական ժողովածուները
115. Հրանտ Մաթևոսյանի արձակը
116. Գրականագիտության բաժինները, նրանց հիմնական խնդիրները
117. Արվեստի տեսակների դասակարգումը (տարածական, ժամանակային, համադրական արվեստներ)
118. Հասկացողություն գրական-գեղարվեստական պատկերի մասին. պատկերի հիմնական տեսակները
119. Գրական երկի թեման և գաղափարը, դրանց փոխադարձ կապը
120. Գրական երկի կոմպոզիցիան, կոմպոզիցիոն ձևեր և միջոցներ
121. Հասկացողություն սյուժեի մասին. սյուժեի կառուցվածքը և բաղկացուցիչ տարրերը
122. Բառային պատկերավորման հիմնական միջոցները (մակդիր, համեմատության, փոխաբերություն, փոխանունություն, այլաբանություն և խորհրդանիշ)
123. Հասկացողություն գրական սեռերի մասին (էպոս, լիրիկա, դրամա)
124. Էպիկական և քնարաէպիկական հիմնական ժանրերի բնութագիրը
125. Դրամատիկական և քնարական ժանրեր

Գրականության ցանկ

1. Աղայան Է., Լեզվաբանության հիմունքներ, Երևան, 1987:
2. Աղայան Է., Ժամանակակից հայերենի հոլովումը և խոնարհումը, Երևան, 1967:
3. Աղայան Է., Տերմինագիտություն, Երևան, 1978:
4. Աճառյան Հր., Հայոց լեզվի պատմություն, հ. 1, 2, Երևան, 1940, 1951:
5. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու (պարզ նախադասություն), Երևան, 1987:
6. Ասատրյան Մ., Ժամանակակից հայոց լեզու (ձևաբանություն), Երևան, 1983:
7. Ավետիսյան Յու., Արևելահայերենի և արևմտահայերենի զուգադրական քերականություն, Երևան, 2007:
8. Ավետիսյան Յու., Սարգսյան Ա., Թեյլան Լ. և այլք, Հայոց լեզու և խոսքի մշակույթ, Երևան, 2016:
9. Բաղդիկյան Խ, Պապոյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու (շարահյուսություն), Երևան, 2003:
10. Գարեգինյան Գ., Ժամանակակից հայոց լեզու (բարդ նախադասություն), Երևան, 1984:
11. Գյուլբուդաղյան Ս., Ժամանակակից հայոց լեզու (պարզ նախադասություն), Երևան, 1988:
12. Եզեկյան Լ., Հայոց լեզու, Երևան, 2004:
13. Եզեկյան Լ., Ոճագիտություն, Երևան, 2003:
14. Ղազարյան Ս., Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Երևան, 2004:
15. Ղազարյան Ռ., Ավետիսյան Հ., Գրաբարի ձևաբանություն, Երևան, 2002:
16. Մարգարյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու, Երևան, 1989, 1990, 1991:
17. Պետրոսյան Հ., Հայերենագիտական բառարան, Երևան, 1987:
18. Ջահուկյան Գ., Ժամանակակից հայերենի տեսության հիմունքները, Երևան, 1974:
19. Ջահուկյան Գ., Շարահյուսական ուսումնասիրություններ, Եր., 2001:
20. Ջահուկյան Գ., Հայոց լեզվի պատմություն. նախագրային շրջան, Եր., 1987:
21. Սարգսյան Ռ., Արևմտահայերենի դասագիրք, Երևան, 2006:
22. Սուքիասյան Ա., Ժամանակակից հայոց լեզու (հնչյունաբանություն և բառագիտություն), Երևան, 1982:
23. Бархударов Л., Язык и перевод, М., 1975.
24. Влахов С., Флорин С., Непереводимое в переводе. М., 1980.
25. Արեղյան Մ., Հայոց լեզվի տեսություն, Եր., 1965:
26. Արրահամյան Ա., Գրաբարի ձևաբանություն, Եր., 1976:
27. Այտընեան Ա., Քննական քերականությունն աշխարհաբար կամ արդի հայերեն լեզուի, Վիեննա, 1866:
28. Խաչատրյան Լ., Թոսունյան Գ., Գրաբարի դասագիրք, Եր., 2004:
29. Մկրտչյան Է., Գրաբարի դասընթաց, Եր., 2008:
30. Մկրտչյան Էդ., Խաչատրյան Լ., Հայոց լեզվի պատմության դասընթաց, Եր., 2016:
31. Պետրոսյան Հ., Ակնարկներ հայերենի պատմական ձևաբանության, Եր., 1976:

32. Ջահուկյան Գ., Քերականական և ուղղագրական աշխատությունները հին և միջնադարյան Հայաստանում, Եր., 1954:
33. Ջահուկյան Գ., Գրաբարի քերականության պատմություն, Եր., 1974:
34. Աբեղյան Ս., Երկեր Զ, Եր., 1974:
35. Ակնարկներ միջին գրական հայերենի պատմության, Բ., եր., 1975:
36. Խաչատրյան Գ., Գրաբար, Եր., 2014:
37. Կարստ Յ., Կիլիկյան հայերենի պատմական քերականություն, Եր., 2002:
38. Ղազարյան Ս., Հայոց լեզվի համառոտ պատմություն, Եր., 2006:
39. Ղազարյան Ռ., Ավետիսյան Հ., Գրաբարի ձևաբանություն, Եր., 2007:
40. Ա. Աբաջյան, Ն. Դիլբարյան, Ս. Գրիգորյան, Ն. Պարոնյան, Ա. Խաչատրյան, Միջին հայերենի ուղեցույց-քրեստոմատիա, Եր., 2019:
41. Է. Բ. Աղայան, Լեզվաբանության հիմունքներ, Եր., 1987
42. А. А. Реформатский, Введение в языковедение, М., 1967
43. Ф. М. Березин, Б. Н. Головин, Общее языкознание, М., 1979
44. А. А. Гируцкий, Общее языкознание, Минск, 2008
45. В. И. Кодухов, Общее языкознание, М., 1974
46. Общее языкознание (под общей ред. А. Е. Супруна), Минск, 1983:
47. Հր. Թամրազյան, Սովետահայ գրականության պատմություն, Երևան, 1984
48. Ս. Աղաբաբյան, Հայ սովետական գրականության պատմություն, Երևան, 1986
49. Վ. Գաբրիելյան, Միջուկային գրականություն, Երևան, 2016
50. Գ. Սևան, Միջուկային գրականության պատմության ուրվագծեր, 1980, 1988
51. Ս. Աղաբաբյան, Արդի հայ գրականության պատմություն, հ. 2, Երևան, 1993
52. Ջրբաշյան Էդ., Գրականագիտության ներածություն, ԵՊՀ հրատ., Ե., 2011
53. Գրականության տեսության արդի խնդիրներ, ԵՊՀ հրատ., Ե., 2016
54. Տուրիշևա Օ. Ն., Արտասահմանյան գրականագիտության տեսությունը և մեթոդաբանությունը, ԵՊՀ հրատ., Ե., 2017
55. Հովսեփյան Վ., Գեղագիտական ուսմունքների պատմություն, ԵՊՀ հրատ., Ե., 1979
56. Բորն Յու., Գեղագիտություն, «Հայաստան» հրատ., Ե., 1982